

NOTAT

Kommunestruktur Toten-Gjøvik. Utredninger fase 2

Interkommunalt samarbeid

Innhold

1.0 Bestilling / målsetting.....	2
Del 1 Generell del:	2
Del 2 Konkret for Toten – Gjøvik	2
2.0 Metode.....	2
2.1 Metode kort oppsummert	2
3.0 Resultater	2
3.1 Fra utredning gjennomført i prosessens fase 1	2
3.2 Fra Telemarkforsknings utredning i fase 2	5
3.3 Del 1 – Generell del.....	5
3.4 Del 2 – Konkret Toten - Gjøvik	7
3.4.1 Aksjeselskap.....	8
3.4.2 Interkommunale selskaper	10
3.4.3 Interkommunale samarbeid etter kommuneloven	13
3.4.3.1 Kapittel 18 Interkommunalt politisk råd.....	13
3.4.3.2. Kapittel 19 Kommunalt oppgavefellesskap.....	13
3.4.3.3 Kapittel 20 Vertskommune	15
3.4.4 Avtaleregulert interkommunalt samarbeid.....	19
3.4.5 Samarbeid under planlegging.....	20
3.5 Kommentar fra administrativ styringsgruppe angående partssamarbeid	21

1.0 Bestilling / målsetting

Del 1 Generell del:

Det utarbeides en oversikt over alternative samarbeidsformer for interkommunalt samarbeid, herunder minimum kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid og interkommunalt selskap (IKS). I utredningen skal blant annet lovmessige bestemmelser (Kommuneloven), organisering og styreform beskrives. For hver organisasjonsform skal fordeler og ulemper beskrives med utgangspunkt i erfaringer og tidligere utredninger med referanser. Spesielt skal folkevalgtkontroll/politisk styring beskrives. Utredningen blir en videreføring og utdyping av utredningen fra fase 1, pt. 6.9.3.

Del 2 Konkret for Toten – Gjøvik

Det utarbeides en egen oversikt over nåværende kommunale oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid og interkommunale selskaper (IKS) og tilsvarende samarbeid under etablering. Oversikten er en videreføring av 6.9.1 og 6.9.2 i utredningen fra fase 1, og skal nå inneholde en kort beskrivelse av samarbeidet/selskapet, styringsmodell, samt «hvordan de fungerer». Det siste må være en objektiv beskrivelse, ikke en vurdering om det fungerer bra eller ikke.

2.0 Metode

2.1 Metode kort oppsummert

1. Del 1: Det ble bestilt en utredning fra ekstern utreder.
2. Del 2: Det ble bestilt en oversikt/utredning fra Eierskapssekretariatet for Gjøvikregionen.
3. Prosjektkoordinator samordnet mottatt informasjon i et notat.
4. Prosjektkoordinator la frem oversikten for Administrativ styringsgruppe.

3.0 Resultater

3.1 Fra utredning gjennomført i prosessens fase 1

I kommunestrukturprosessens fase 1 var utredningsarbeid et hovedtema. Telemarkforskning, i samarbeid med nedsatt arbeidsgruppe og prosjektkoordinator, leverte en rapport datert 10.04 2025: «Utredning for vurdering av kommunesammenslåing mellom Gjøvik, Østre Toten og Gjøvik».

Pt. 6.9 i denne utredningen omhandler kommunalt samarbeid. I pt. 6.9.1 gis en oversikt over vertskommunesamarbeid, interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS) og noen andre formelle samarbeidsarenaer der en eller flere av kommunene, Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik, er deltagere.

I pt. 6.9.2 gis en oversikt over pågående prosesser (april 2025) knyttet til mulig interkommunalt samarbeid og pt. 6.9.3 omtaler fordeler og ulemper ved dagens samarbeidsstrukturer sammenlignet med sammenslått kommune.

I april deltok de tre kommunene i seks administrative samarbeid, åtte samarbeid innen helse, omsorg og barnevern og seks samarbeid innen teknisk, miljø, plan og beredskap. I tillegg er det politisk samarbeid gjennom interkommunalt politisk råd, samt åtte samarbeid gjennom aksjeselskaper. I tillegg pågår det en del prosesser for mulig etablering mot framtidige interkommunale samarbeid.

Tabellen under gir en oversikt over vertskommunesamarbeid, interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS) og noen andre formelle samarbeidsarenaer der Gjøvik kommune (GK), Nordre Land kommune (NLK), Søndre Land kommune (SLK), Vestre Toten kommune (VTK), og/eller Østre Toten kommune (ØTK) er deltagere.

Oversikt over vertskommunesamarbeid, interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS) og noen andre formelle samarbeidsarenaer der Gjøvik kommune (GK), Nordre Land kommune (NLK), Søndre Land kommune (SLK), Vestre Toten kommune (VTK), og/eller Østre Toten kommune (ØTK) er deltagere.

Samarbeid	Hjemmel	GK	NLK	SLK	VTK	ØTK	Kommentar
Administrasjon							
Fellesenhet kommunal innfordring	Klv. Vertskommune § 20-2	X		X	X		Vestre Toten vertskommune
Felles anskaffelsesenhet (innkjøp)	Klv. Vertskommune § 20-2	X	X	X	X	X	Gjøvik vertskommune
Regionalt eierskapssekretariat	Klv. Vertskommune § 20-2	X		X	X	X	Gjøvik vertskommune
Samarbeid om IKT, SIKT og Styrings- og kommunikasjonsråd, SKR	§ 27 (gammel Klv.)	X	X	X	X	X	
IKA Opplandene KO, Lillehammer	Klv. § 19.4 Oppgavefellesskap.	X	X	X		X	Arkiv Ny samarbeidsavtale 2025
Innlandet revisjon IKS	IKS-loven	X	X	X	X	X	
Helse, omsorg og barnevern							
Gjøvik og Land barnevernstjeneste	Klv. Vertskommune § 20-2	X	X	X			Gjøvik vertskommune
Gjøvik interkommunale barnevernvakt	Klv. Vertskommune § 20-2	X	X	X	X	X	Gjøvik vertskommune + Lunner og Gran
Gjøvik interkommunale legevakt (GIL)	Klv. Vertskommune § 20-2	X	X	X	X	X	Gjøvik vertskommune
Gjøvikregionen Miljørettet helsevern IKS	IKS-loven	K	X	X	X	X	Inkl. Hadeland (Miljørettet helsevern)
Gjøvik Krisesenter (IKS)	IKS-loven	K	X	X	X	X	
Nok, Gjøvik (tidl. SMISO), IKS	IKS-loven	K	X	X	X	X	Oppfølging av personer utsatt for vold og overgrep
Regionalt kompetansesamarbeid, ReKS (Helse/omsorg)	§ 27 (gammel Klv.)	K	X	X	X	X	
Mjøslab IKS	IKS-loven	X			X	X	
Teknisk, miljø, plan, beredskap							
Horisont miljøpark IKS	IKS-loven	K	X	X	X	X	
Brann - overordnet vakt G+VTK (Gran)	Klv. § 27 (gammel klv.)	X			X		

Samarbeid	Hjemmel	GK	NLK	SLK	VTK	ØTK	Kommentar
Alarmsentralen Brann Innlandet, 110-Elverum	BE-lov § 16	X	X	X	X	X	Brann- og eksplosjonsvernloven § 16. Betalende deltakere. Dekker 46 kommuner i Innlandet fylke.
Beredskapssamarbeid	Div. lover, reg. planer, se komm.	X	X	X	X	X	Sammen med sykehus og politi.
Regionalt utviklingsarbeid, næringsutvikling.	Regionalt utviklingsarbeid, næringsutvikling						
Gjøvikregionen utvikling KO	Klv. §19	K	X	X	X	X	Gjøvik kommune er kontorkommune
Interkommunalt politisk råd	Klv. § 18	K	X	X	X	X	Oppgavefellesskap
Aksjeselskaper (Hentet fra Gjøvik kommunes eierskapsmelding)							
Horisont renovasjon AS	Aksjeloven						Eies 100% av horisont IKS
TOPRO AS	Aksjeloven	28,89%	6,07%	15,69%	10,40%	6,93%	
ATS Gjøvik/Toten AS/Famne-arbeid AS	Aksjeloven	50%			25%	25%	
Mjøsmuseet AS	Aksjeloven	50%			12%	12%	
AS Opplandske Dampskibsselskap	Aksjeloven	8,05%				3,58%	
Innlandet Energi Hoding AS	Aksjeloven	3,23%				1,75%	
Komm-in AS	Aksjeloven	15,53%			4,66%		
Vaager Innovasjon AS	Aksjeloven	10,2%			9,92%		

Fordeler og ulemper ved dagens samarbeidsstrukturer sammenlignet med sammenslått kommune

Telemarkforskning gir slik vurdering av dagens samarbeidsstrukturer i pt. 6.9.3 i «Utredning for vurdering av kommunesammenslåing mellom Gjøvik, Østre Toten og Gjøvik», Telemarkforskning 10.04 2025:

Det blir mer krevende å lykkes med interkommunalt samarbeid etter hvert som samarbeidsbehovet øker. Videre er det godt dokumentert at mangel på politisk styring og kontroll er den største utfordringen knyttet interkommunalt samarbeid. Politikerrollen endres til eierstyring i stedet for tradisjonelle forvaltningsstyring. Styringsutfordringene gjør at det også er vanskelig å etablere interkommunalt samarbeid om oppgaver som kan karakteriseres som lokalpolitiske kjerneområder, f.eks. kommunal planlegging.

Koordinering og oppfølging av interkommunale samarbeid kan være både tids- og kostnadskrevende, og det kan være vanskelig å komme fram til omforente løsninger fordi viktige beslutninger må fattes av den enkelte kommune, noe som forutsetter konsensus mellom kommunene.

Når det gjelder spørsmålet om man skal satse på interkommunalt samarbeid for å løse de samfunnsutfordringene som kommunene står overfor i framtida, er det viktig å ha bevisst forhold til mulighetene og begrensningene som ligger i interkommunalt samarbeid.

3.2 Fra Telemarkforsknings utredning i fase 2

Det vises til utredning fra Telemarkforskning: «*Gjøvik-Toten. Tilleggsutredninger til kommunestrukturprosess. Kommunesammenslåing eller interkommunalt samarbeid, lokaldemokrati, stordriftsfordeler/-ulempes, politisk styreform og valgdeltakelse*», Bent Aslak Brandtzæg, Audun Thorstensen og Trond Erik Lunder, Telemarkforskning notat 32/2025, 28.09 2025.

Notatets kapittel 2, «Kommunesammenslåing vs. interkommunalt samarbeid. Utfordringer og mulighetsrom», pt. 2.2.3 omhandler fordeler / ulemper ved interkommunalt. Under følger noen utvalgte funn i punktform. Det vises til Telemarkforsknings utredning for et mere helhetlig bilde.

- Interkommunalt samarbeid kan lett bli omfattende, fragmentert og uoversiktlig, noe som kan gjøre det vanskelig for samarbeidskommunene å styre de interkommunale samarbeidene.
- Interkommunale samarbeid kan svekke den demokratiske kontrollen. Dette kan særlig skje i fristilte organisasjonsformer som interkommunale selskaper eller aksjeselskaper, der den politiske innflytelsen svekkes og den demokratiske legitimiteten reduseres.
- Utfordringer kan omhandle:
 - Styringsutfordringer, koordineringskostnader og demokratiske svakheter.
 - Mange deltakende kommuner, mange samarbeid og stor geografisk spredning.
 - Behov for tett samhandling mellom det interkommunale samarbeidet og andre tjenester i samarbeidskommunene og/eller andre interkommunale samarbeid.
 - Når transaksjonskostnader og byråkrati blir uforholdsmessig høye. Dersom tid og ressurser brukt på møter, avtaler, rapportering og kontroll overstiger gevinstene ved samarbeidet.

3.3 Del 1 – Generell del

Det vises til Telemarkforskning sin rapport, «*Gjøvik-Toten. Tilleggsutredninger til kommunestrukturprosess. Kommunesammenslåing eller interkommunalt samarbeid, lokaldemokrati, stordriftsfordeler/-ulempes, politisk styreform og valgdeltakelse*». Notat 32/2025, 28.09 2025.

Kapittel 3 i denne tilleggsutredningen omhandler interkommunale samarbeidsformer.

Telemarkforskning skriver innledningsvis: «Det er gjennomført en rekke kartlegginger og utredninger av interkommunalt samarbeid opp gjennom årene. Det har også vært endringer i lovverket som regulerer det interkommunale samarbeidet. Kommunal- og distriktsdepartementet utarbeidet i 2023 en veileder om interkommunalt samarbeid¹. Veilederen gjør rede for reglene for vertskommunesamarbeid, kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. I tillegg har veilederen generelle kapitler om muligheter og begrensninger for interkommunalt samarbeid og kjennetegn på ulike samarbeidsmodeller.»

Med utgangspunkt i veilederen fra KDD har Telemarkforskning gjort en kortfattet og oversiktlig gjennomgang av følgende organisasjonsformer:

- Interkommunalt politisk råd (IPR)
- Kommunalt oppgavefellesskap (KO)
- Vertskommunesamarbeid

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-om-interkommunalt-samarbeid/id2998121/>

- Interkommunalt selskap (IKS)
- Aksjeselskap (AS)
- Samvirkeforetak (SA)
- Forening

Gjennomgangen omhandler lovgrunnlag, om organisasjonsformen kan være eget rettssubjekt, styringsorganer, vedtaksmyndighet i lovpålagte saker, politisk styring/kontroll, eksempler på typiske samarbeid og viktig fordeler og ulemper med de ulike samarbeidsformene. Det vises til Telemarkforskning sitt notat for denne gjennomgangen.

I pt. 3.8 gir Telemarkforskning de de kaller en «samlet vurdering». For å gi et mer samlet kunnskapsgrunnlag, og som en innledning til del to, «Konkret Toten – Gjøvik, oversikt over nåværende kommunale oppgavefelleskap, vertskommunesamarbeid og interkommunale selskaper (IKS)» gjengis her hele pt. 3.8 i Telemarkforskning sitt notat:

«Valg av organisasjonsform for interkommunalt samarbeid bør bygge på oppgavens art, graden av myndighetsutøvelse, behovet for politisk styring og risiko. Når samarbeidet gjelder lovpålagte tjenester som innebærer enkeltvedtak, er vertskommunesamarbeid mest aktuelt. Med felles nemnd sikres høy politisk kontroll, mens administrativ modell passer bedre når effektivitet er viktigere enn løpende folkevalgt styring.

Dersom formålet er politisk samordning, felles uttalelser eller påvirkningsarbeid, er interkommunalt politisk råd best egnet.

For felles drift og støttefunksjoner som IKT, regnskap eller innkjøp, gir kommunalt oppgavefelleskap en fleksibel løsning uten å opprette selskap.

Når samarbeidet gjelder store, kapital- og ressurskrevende tjenester som vann, avløp eller renovasjon, kan interkommunalt selskap være et bedre valg, selv om det innebærer ubegrenset ansvar.

Virksomheter med markedsrettet preg, for eksempel næringsutvikling eller eiendom, egner seg best som aksjeselskap, fordi det gir begrenset ansvar og forretningsmessig fleksibilitet.

Samvirkeforetak er mest aktuelt for forsynings- og innkjøpssamarbeid, der både kommuner og andre aktører kan delta på like vilkår.

Foreninger passer derimot best til ideelle, frivillige og kulturelle formål, hvor kommunene ønsker samarbeid med organisasjoner eller lag uten behov for tung styring.

Som vi har vært inne på tidligere, kan det også være viktig å ha et bevisst forhold til hvordan det helhetlige interkommunale samarbeidet tilrettelegges. Når samarbeidet mellom kommuner blir omfattende, kan det være en fordel at de samme kommunene deltar i faste samarbeids-konstellasjoner på tvers av flere områder. Dette gjør styring og oppfølging enklere og mer helhetlig. Når de samme kommunene samarbeider, kan det utvikles felles rutiner og strukturer som letter oppfølgingen både politisk og administrativt. Det gjør det enklere å drive metastyring, der kommunene ikke bare styrer enkeltsamarbeid, men også helheten i samarbeidet.

Eierskapsmeldinger og eierskapskontroll blir mer oversiktlig når de samme kommunene er involvert i flere samarbeid. Kommunestyrene kan lettere se sammenhengene og få et samlet bilde av hvordan samarbeidet fungerer, fremfor å måtte forholde seg til mange ulike konstellasjoner. Dette styrker både kontrollutvalgets arbeid og den politiske oppfølgingen.

Et fast samarbeid gir også bedre styringskapasitet. Når kommunene inngår i mange små samarbeid med forskjellige partnere, kan det føre til fragmentering og stor belastning på administrasjonen og de folkevalgte. Samarbeid i faste konstellasjoner kan gi mer effektiv styring, bedre ressursutnyttelse og økt forutsigbarhet.

I tillegg kan det gi større legitimitet utad. Når kommunene opptrer samlet, står de sterkere i møte med fylkeskommunen, staten og andre aktører. Et fast og bredt samarbeid legger til rette for strategisk utvikling på tvers av sektorområder, og det er lettere å bygge langsiktige løsninger for regional utvikling, klima, næring og samferdsel.

Både styring, kontroll og politisk oppfølging kan altså bli enklere og mer samordnet når de samme kommunene samarbeider på tvers av flere områder i faste konstellasjoner. Dette gir en helhetlig tilnærming til interkommunalt samarbeid og kan bidra til å styrke kommunenes felles handlingsrom.»

Til slutt oppsummerer Telemarkforskning gjennomgangen i egen tabell.

Oversikt over ulike interkommunale organisasjonsformer.

Organisasjonsform	Lovgrunnlag	Rettssubjekt	Styringsorganer	Vedtaksmyndighet i lovpålagte saker	Politisk styring/kontroll	Typiske eksempler	Fordeler	Ulemper
IPR	Kommune-loven kap. 18	Kan avtales	Representant-skap (folkevalgt)	Nei (unntak: interne forhold, tilskudd)	Sterk – politisk arena, moteoffentlighet	Regionråd, samferdsel, nærings- og klimaarbeid	Politisk koordineringsarena	Ikke produksjonsorgan, lite egnet ved risiko
KO	Kommune-loven kap. 19	Kan avtales	Representant-skap (folkevalgt)	Nei (unntak: interne forhold, tilskudd)	God – representant-skap og kontrollutvalg	IKT-drift, innkjøp, plan-kontor, kontrollutvalg-sekretariat	Fleksibel, enkel for drift	Begrenset vedtaksmyndighet
Vertskommune	Kommune-loven kap. 20	Nei	Adm. samarbeid eller folkevalgt nemnd	Ja – generell hjemmel	Sterk med nemnd, svakere uten	Barnevern, legevakt, brannvesen, byggesak, miljørettet helsevern	Egnet ved myndighetsutøvelse	Kan gi mindre innflytelse til samarbeidskommuner
IKS	IKS-loven	Ja	Representant-skap, styre, daglig leder	Kun med særhjemmel	Eierstyring via representantskap, kontrollutvalg	VA, renovasjon, kollektivtransport, revisjon	Profesjonell styring, ressurssterk	Ubegrenset deltakeransvar
AS	Aksjeloven	Ja	Generalforsamling, styre, daglig leder	Nei (uten særhjemmel)	Eierstyring via GF, eierskapsmelding	Næringselskap, eiendom, energi, bredbånd	Begrenset ansvar, risiko-håndtering	Svakere politisk styring
SA	Samvirkelova	Ja	Årsmøte, styre, daglig leder	Nei (uten særhjemmel)	Eierstyring via årsmøte, eierskapsmelding	Innkjøpssamarbeid, kraft, gjenvinning	Likebehandling, fleksibelt	Uforutsigbar medlemsdynamikk
Forening	Ulovfestet rett	Ja	Årsmøte, styre	Nei	Svak – indirekte via medlemskap	Kultur, idrett, frivillighet, ideelle råd	Enkel etablering	Lite egnet for drift/myndighetsutøvelse

3.4 Del 2 – Konkret Toten - Gjøvik

Regionalt eierskapssekretariat har utarbeidet en oversikt over interkommunale selskaper/samarbeid der minst to av kommunene Østre Toten, Vestre Toten og Gjøvik er eiere eller deltagere. Dette omhandler aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og interkommunale samarbeid etter Kommune-loven, herunder interkommunalt politisk råd (IPR), kommunalt oppgavefellesskap (KO), Vertskommunesamarbeid, og annet avtaleregulert interkommunalt samarbeid.

Oversikten er en videreføring av pt. 6.9.1 og 6.9.2 i utredningen fra fase 1, j.fr. pt. 3.1, og omhandler styringsmodell, eierandeler, en kort beskrivelse av samarbeidet/selskapet, samt «hvordan de fungerer». Det siste som en kort objektiv beskrivelse.

3.4.1 Aksjeselskap

TOPRO AS (org.nr. 913 916 344)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 28,89 %, Østre Toten 6,93 %, Vestre Toten 10,40 %

Beskrivelse:

Arbeids- og inkluderingstjenester, industriell produksjon og eiendomsforvaltning.

Hvordan selskapet fungerer:

Selskapet fungerer som et virkemiddel for å få folk ut i eller tilbake til arbeidslivet. Det har ingen ansatte, men leier tjenester fra datterselskap. Selskapet rapporterer jevnlig til eierne og investerer i eiendom og tilpasninger. Samarbeidet gir eierkommunene mulighet til å bidra til sosialt ansvar og arbeidsinkludering. Selskapet eier flere datterselskaper og forvalter en betydelig eiendomsmasse.

Famne Arbeid AS (org.nr. 959 923 086)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 50 %, Østre Toten 25 %, Vestre Toten 25 %

Beskrivelse:

Selskapet tilbyr tilrettelagt arbeid og kvalifiseringstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Selskapet tilbyr VTA-, AFT- og KAT-plasser og samarbeider med NAV og fylkeskommunen. Rundt 150 deltakere får årlig tilbud om oppfølging og arbeidstrening. Produksjonstjenester leveres til eksterne kunder, og selskapet er godkjent lærebedrift. Samarbeidet gir kommunene et virkemiddel for arbeidsinkludering og sosialt ansvar. Selskapet har vedtekter og aksjonæravtale vedtatt av kommunestyrene.

Mjøsmuseet AS (org.nr. 987 828 293)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 50 %, Østre Toten 12 %, Vestre Toten 12 %

Beskrivelse:

Selskapet driver og utvikler museer i Gjøvik, Østre Toten og Vestre Toten, samt forvalter temaet Mjøsa.

Hvordan selskapet fungerer:

Museene forvaltes som én enhet med felles administrasjon og strategiplan. Selskapet rapporterer jevnlig til eierne og samarbeider med lokale og nasjonale aktører. Prosjekter og vedlikehold prioriteres i samråd med eierne. Samarbeidet gir kommunene en helhetlig forvaltning og formidling av kulturarv. Selskapet har vedtekter og aksjonæravtale, og strategiplan er vedtatt for perioden 2024–2027.

AS Oplandske Dampskibsselskap (org.nr. 915 025 064)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 8,05 %, Østre Toten 3,58 %

Beskrivelse:

AS Oplandske Dampskibsselskap driver og bevarer D/S Skibladner som teknisk kulturminne og rutegående skip.

Hvordan selskapet fungerer:

Selskapet er organisert som aksjeselskap med flere kommuner og private aktører som eiere. Samarbeidet er regulert gjennom vedtekter og aksjonæravtaler. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom generalforsamlingen og valgkomiteen. Styret har ansvar for drift og utvikling, mens daglig leder har ansvar for den daglige virksomheten. Skibladner har hjemmehavn i Gjøvik og er et viktig turistmål. Drift og vedlikehold påvirkes av vær og bemanningssituasjon, men samarbeidet sikrer videreføring av skipets kulturhistoriske rolle.

Innlandet Energi Holding AS (org.nr. 922 320 918)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 3,23 %, Østre Toten 1,75 %

Beskrivelse:

Innlandet Energi Holding AS er et holdingselskap som eier aksjer i Eidsiva Energi AS.

Hvordan selskapet fungerer:

Selskapet er eid av 27 kommuner og Innlandet fylkeskommune. Samarbeidet er regulert gjennom aksjonæravtale, vedtekter og eierutvalg. Eierne utøver sitt eierskap gjennom generalforsamling og valgkomité. Styret har ansvar for forvaltning og utvikling, mens daglig leder er innleid. Selskapet har ingen ansatte og mottar utbytte fra Eidsiva, som videre fordeles til eierne. Samarbeidet gir kommunene koordinert eierskap og offentlig kontroll over energiressurser.

Komm-in AS (org.nr. 996 758 001)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 15,53 %, Vestre Toten 4,66 %

Beskrivelse:

Et investeringsselskap som bidrar til utvikling av vekstbedrifter i regionen.

Hvordan selskapet fungerer:

Selskapet ble etablert i 2011 og investerer i oppstartsbedrifter med tilknytning til industriklyngen NCE Raufoss. Samarbeidet er regulert gjennom vedtekter og aksjonæravtale. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom generalforsamling og valgkomité. Selskapet har ingen operativ virksomhet utover investeringsaktivitet og rapporterer jevnlig til eierne. Samarbeidet gir kommunene strategisk innflytelse og tilgang til risikovillig kapital.

Vaager Innovasjon AS (org.nr. 981 923 472)

Styringsmodell:

Aksjeselskap, jf. Aksjeloven

Eiere:

Gjøvik 10,02 %, Vestre Toten 9,92 %

Beskrivelse:

Vaager Innovasjon AS er et innovasjonsselskap som støtter gründere og vekstbedrifter i Innlandet.

Hvordan selskapet fungerer:

Selskapet ble etablert i 2000 og har kontorer i Gjøvik, Vestre Toten, Ringsaker og Dokka. Samarbeidet er regulert gjennom vedtekter og aksjonæravtale. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom generalforsamling og valgkomité. Selskapet tilbyr inkubasjonsprogrammer og deltar i prosjekter innen teknologi og cybersikkerhet. Det rapporterer jevnlig til eierne og gir kommunene mulighet til å støtte regional innovasjon og næringsutvikling.

3.4.2 Interkommunale selskaper

Horisont Miljøpark IKS (org.nr. 966 144 297)

Styringsmodell:

Interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Deltakere:

Gjøvik 42,90 %, Østre Toten 21,00 %, Vestre Toten 18,90 %, Søndre Land 7,90 %, Nordre Land 9,30 %

Beskrivelse:

Selskapet driver avfallshåndtering og miljøtjenester for eierkommunene.

Hvordan selskapet fungerer:

Samarbeidet er regulert gjennom selskapsavtale og vedtekter. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom representantskap og styre. Selskapet fungerer som kommunenes rådgiver i avfallsspørsmål og tilbyr tjenester innen innsamling, behandling og omsetning av avfall. I 2024 ble datterselskapet fusjonert inn, og selskapet håndterte over 58 000 tonn avfall med høy grad av ombruk og energiutnyttelse. Samarbeidet gir kommunene bærekraftige og kostnadseffektive løsninger.

Miljørettet Helsevern IKS (org.nr. 976 112 555)

Styringsmodell:

Interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Deltakere:

Gjøvik 32,60 %, Østre Toten 15,80 %, Vestre Toten 14,20 %, Søndre Land 6,00 %, Nordre Land 7,20 %

Beskrivelse:

Miljørettet Helsevern IKS utfører oppgaver innen folkehelse og miljørettet helsevern.

Hvordan selskapet fungerer:

Samarbeidet er regulert gjennom selskapsavtale og vedtekter. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom representantskap og styre. Selskapet utfører forvaltningsoppgaver og rådgivning i henhold til folkehelseloven og andre relevante lover. Det fungerer som felles fagmiljø og bidrar til kompetansebygging og effektiv ressursbruk. Samarbeidet gir kommunene faglig og kostnadseffektiv oppfyllelse av lovpålagte oppgaver.

Innlandet Revisjon IKS (org.nr. 987 769 386)

Styringsmodell:

Interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Deltakere:

Gjøvik 13,16 %, Østre Toten 7,00 %, Vestre Toten 6,01 %, Søndre Land 2,88 %, Nordre Land 3,31 %

Beskrivelse:

Selskapet utfører lovpålagt revisjon for kommunene og fylkeskommunen.

Hvordan selskapet fungerer:

Samarbeidet er regulert gjennom selskapsavtale og vedtekter. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom representantskap og styre. Selskapet leverer revisjonstjenester til selvkost og inngår årlige oppdragsavtaler med kontrollutvalgene. Tjenestene utføres i henhold til kommuneloven og god kommunal regnskapsskikk. Samarbeidet gir kommunene uavhengig og kostnadseffektiv revisjon.

Gjøvik Kriesenter IKS (org.nr. 999 129 005)

Styringsmodell:

Interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Deltakere:

Gjøvik 20,00 %, Østre Toten 20,00 %, Vestre Toten 20,00 %, Søndre Land 20,00 %, Nordre Land 20,00 %

Beskrivelse:

Kriesenteret tilbyr midlertidig botilbud og rådgivning for personer utsatt for vold i nære relasjoner.

Hvordan selskapet fungerer:

Samarbeidet er regulert gjennom selskapsavtale og vedtekter. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom representantskap og styre. Senteret tilbyr gratis lavterskeltilbud og rapporterer jevnlig om drift og brukertall. Tjenestene er tilpasset individuelle behov og har særlig fokus på barn. Samarbeidet gir kommunene koordinert og faglig oppfølging av lovpålagt kriesesentertilbud.

Nok. Gjøvik IKS (org.nr. 990 808 767)

Styringsmodell:

Interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Deltakere:

Gjøvik 6,25 %, Østre Toten 6,25 %, Vestre Toten 6,25 %, Søndre Land 6,25 %, Nordre Land 6,25 %

Beskrivelse:

Nok. Gjøvik IKS tilbyr støtte til personer utsatt for seksuelle overgrep og driver forebyggende arbeid.

Hvordan selskapet fungerer:

Samarbeidet er regulert gjennom selskapsavtale og vedtekter. Eierkommunene utpeker representanter til representantskapet. Senteret tilbyr gratis lavterskeltilbud, enesamtaler og selvhjelpsgrupper. Det driver også undervisning og forebygging. I 2024 ble det gjennomført over 1000 samtaler og 67 undervisningsbolker. Samarbeidet gir kommunene et koordinert og faglig solid tilbud innen forebygging og oppfølging.

Mjøslab IKS (org.nr. 982 796 253)

Styringsmodell:

Interkommunalt selskap, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)

Deltakere:

Gjøvik 50,00 %, Østre Toten 25,00 %, Vestre Toten 25,00 %

Beskrivelse:

Mjøslab IKS driver et akkreditert laboratorium for analyser innen vann, miljø og næringsmidler.

Hvordan selskapet fungerer:

Samarbeidet er regulert gjennom selskapsavtale og vedtekter. Eierkommunene utøver sitt eierskap gjennom representantskap og styre. Selskapet fungerer som beredskapslaboratorium og tilbyr konsulenttjenester. I 2024 inngikk selskapet nye avtaler og utvidet lokalene. Samarbeidet gir kommunene tilgang til spesialiserte laboratorietjenester og sikrer kvalitet i miljø- og folkehelsearbeidet.

3.4.3 Interkommunale samarbeid etter kommuneloven

3.4.3.1 Kapittel 18 Interkommunalt politisk råd

Gjøvikregionen Interkommunale politiske råd

Styringsmodell:

Interkommunalt politisk råd, jf. kommuneloven §§ 18–1 til 18–4

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land, Søndre Land, Innlandet fylkeskommune

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Et politisk organ for samfunnsutvikling og regional samordning.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Rådet er ikke et eget rettssubjekt, men er et politisk samarbeidsorgan mellom seks deltakere. Samarbeidet er regulert gjennom en skriftlig avtale og bygger på felles strategier og handlingsprogram. Representantskapet er rådets øverste organ og består av fire folkevalgte fra hver kommune og to fra fylkeskommunen.

Rådet arbeider med saker av felles interesse, fremmer regionens interesser nasjonalt og regionalt, og forvalter utviklingsmidler. Sekretariatet er lagt til Gjøvikregionen utvikling, som også håndterer økonomi og administrasjon. Rådet møtes seks ganger i året, og beslutninger fattes med alminnelig flertall. Økonomisk ansvar fordeles likt mellom deltakerne, og regnskapet føres av Gjøvik kommune. Ved uttreden eller oppløsning gjelder egne bestemmelser for økonomisk oppgjør og arkivforvaltning.

3.4.3.2. Kapittel 19 Kommunalt oppgavefellesskap

Gjøvikregionen Utvikling KO

Styringsmodell:

Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Nordre Land, Søndre Land

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Samarbeidet skal styrke regionens evne til å møte felles utfordringer og muligheter innen samfunnsutvikling, næring, infrastruktur og interkommunale tjenester.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Samarbeidet er ikke et eget rettssubjekt og er organisert med Gjøvik kommune som kontorkommune og arbeidsgiver for ansatte. Representantskapet består av ordførerne i deltakerkommunene og er øverste organ. Styret består av kommunedirektørene. Regionsjefen er daglig leder og har ansvar for den daglige driften. Kostnader fordeles med 25 % likt og 75 % etter folketall. Gjøvikregionen Utvikling fungerer også som sekretariat for Gjøvikregionen IPR. Samarbeidet har myndighet til å treffe vedtak innenfor vedtatt handlingsplan og budsjett, og kan levere tjenester til deltakerkommunene og deres selskaper. Ved uttreden eller oppløsning gjelder egne bestemmelser for økonomisk ansvar og arkivforvaltning.

IKA Opplandene KO

Styringsmodell:

Kommunalt oppgavefellesskap, jf. kommuneloven kapittel 19

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten (samt en rekke øvrige kommuner og Innlandet fylkeskommune)

Vertskommune:

Innlandet fylkeskommune

Beskrivelse:

Samarbeidet ivaretar arkivfunksjoner for deltakerne.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Samarbeidet er ikke et eget rettssubjekt. Innlandet fylkeskommune har arbeidsgiveransvar for ansatte, inkludert daglig leder. IKA har ansvar for å håndtere, bevare og formidle arkivmateriale i samsvar med arkivlovens formål. Representantskapet er øverste myndighet og består av én representant fra hver deltakerkommune. Styret består av ni medlemmer og har ansvar for drift og utvikling. Deltakerne betaler årlig kontingent basert på innbyggertall. Samarbeidet reguleres av vedtekter og arkivinstruks, og det rapporteres årlig til deltakerne med regnskap, årsmelding og budsjett. Ved uttreden eller oppløsning fordeles verdier og ansvar i henhold til avtalen.

3.4.3.3 Kapittel 20 Vertskommune

Felles anskaffelsesenheter i Gjøvikregionen

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven §§ 20-1 til 20-10*

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Felles anskaffelsesenheter for kommunene i Gjøvikregionen.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Samarbeidet ble etablert i 2010 og videreføres gjennom revidert vertskommuneavtale i henhold til kommuneloven av 2018. Enheten bistår kommunene med innkjøp over kr 500 000, og inngår felles avtaler der flere kommuner er involvert. Det er utviklet felles strategi, handlingsplan og innkjøpsreglement. Samarbeidet ledes av Samarbeidsrådet for innkjøp, og prosessene er digitalisert. Avtalen presiserer overføring av oppgaver og myndighet, underretning om vedtak og prosedyrer for oppløsning. Samarbeidet gir stordriftsfordeler og sikrer nødvendig kompetanse innen offentlige anskaffelser.

SiKT-samarbeidet

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven § 20-1 til § 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Vestre Toten (Østre Toten var deltaker til og med 2023)

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Samordning av felles IKT-tjenester og digitalisering i Gjøvikregionen.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Samarbeidet omfatter drift, utvikling og koordinering av IKT-tjenester, med fokus på informasjonssikkerhet og beredskap. Det rapporteres jevnlig til deltakerkommunene, og samarbeidet gir stordriftsfordeler og profesjonalisering. Det er etablert felles kompetanseforum og felles rutiner for beredskapsøvelser og sikkerhetshåndtering.

Innfordringskontoret for Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten og Søndre Land

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven §§ 20-1 til 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land

Vertskommune:

Vestre Toten

Beskrivelse:

Felles innfordringskontor for formuesrettslige krav og eiendomsskatt.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Kontoret ble etablert i 2020 og har kontorsted på Raufoss. Det håndterer innfordring av krav som startlån, NAV-lån, kommunale gebyrer og eiendomsskatt (kun Vestre Toten). Arbeidet utføres etter inkassoloven og namsmyndighet, og kontoret har særnamskompetanse. Budsjet og kostnader fordeles etter avtale, med 20 % likt og 80 % etter innbyggertall.

Kontoret benytter felles systemer og rutiner for lik saksbehandling, og har høy grad av digitalisering. Rapportering skjer halvårlig. Samarbeidet gir kommunene profesjonell innfordring, effektiv ressursbruk og rettsikkerhet for innbyggerne.

Eierskapssekretariatet for Gjøvikregionen

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven §§ 20-1 til 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Felles eierskapssekretariat for kommunene i Gjøvikregionen.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Sekretariatet er organisert hos kommuneadvokaten i Gjøvik kommune og bistår kommunene med oppfølging av eierinteresser i selskaper. Det fungerer som kontaktpunkt mellom kommunene og selskapene, og bistår i eierstyring, opplæring, dokumentasjon og gjennomføring av politiske vedtak. Sekretariatet utarbeider eierskapsmeldinger og flerårige handlingsplaner, og kan bistå kontrollutvalg og revisjon. Formannskapet er kommunens eierorgan, med ansvar for den løpende politiske oppfølgingen.

FACT-team Gjøvikregionen

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven § 20-1 til § 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten, Nordre Land

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Tverrfaglig behandlingsteam for personer med psykiske lidelser og rusutfordringer.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Teamet består av ansatte fra kommune og spesialisthelsetjeneste. Det er etablert rutiner for rapportering og pasientoppfølging. Samarbeidet gir fleksibilitet og kontinuitet, og teamet har faste møtepunkter for koordinering og evaluering. Samarbeidet bidrar til helhetlig tjenesteyting og bedre ressursutnyttelse.

Gjøvik interkommunale legevakt (GIL)

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven § 20-1 til § 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Felles legevakt for fem kommuner med lokalisering på Gjøvik sykehus.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Legevakten betjener ca. 93 000 innbyggere og mottar rundt 80 000 henvendelser årlig. Organisert med ca. 50 leger i turnus og mange deltidsansatte sykepleiere. Kompetansekrav fra akuttmedisinforskriften følges opp med kurs og opplæring. Samarbeidet gir bedre kvalitet og arbeidsforhold, men utfordres av fastlegerekruttering og vaktbelastning.

Gjøvik interkommunale barnevernsvakt

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven § 20-1 til § 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Gran

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Akuttberedskap for barn og unge utenfor ordinær arbeidstid.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Barnevernsvakten gir råd og bistand i hastesaker og vurderer omsorgssituasjoner. Samarbeidet har 3,9 årsverk og gir kommunene tilgang til døgnbemannet barnevernberedskap. Lunner kommune gikk ut av samarbeidet i 2023.

Gjøvikregionen fosterhjemstilsyn

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven § 20-1 til § 20-10

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Tilsyn med fosterhjem i Gjøvikregionen.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Tjenesten har 3,2 årsverk og utfører tilsyn i henhold til barnevernsloven. Samarbeidet sikrer at tilsyn gjennomføres innen frist og gir kommunene et felles fagmiljø for oppfølging av fosterhjem.

Alarmsentral Brann Innlandet, 110-sentralen

Styringsmodell:

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven § 20-1 til § 20-10

Deltakere:

Gjøvik kommune, Østre Toten kommune, Vestre Toten kommune (samt 43 øvrige kommuner i Innlandet fylke – totalt 46 kommuner)

Vertskommune:

Hamar (fra 2018)

Beskrivelse:

Alarmsentral Brann Innlandet er en regional 110-sentral som dekker hele Innlandet politidistrikt og bistår med nødmeldingstjenester og koordinering av brannberedskap.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Samarbeidet er organisert som en interkommunal alarmsentral som dekker 46 kommuner med til sammen ca. 379 300 innbyggere. Sentralen betjener 22 kommunale, interkommunale og regionale brannvesen, med 62 brannstasjoner, ca. 1000 brannkonstabler og over 300 brannbiler.

Alarmsentralen er samlokalisert med politiets operasjonssentral (112) i Hamar, og har 5 operatørplasser, inkludert en avskjermet plass for øvelser og stab. Sentralen er bemannet med 2–3 operatører til enhver tid, og har 13 faste operatører samt vikarer. Samarbeidet legger til rette for felles fagmøter, øvelser, trippelvarsling og erfaringslæring, og deltar i nasjonale måleprosjekter for å dokumentere effekten av samvirke. Hamar kommune har arbeidsgiveransvar og driftsansvar. Samarbeidet gir kommunene tilgang til en profesjonell og samordnet nødmeldingstjeneste med høy beredskapskapasitet og god samhandling mellom nødetatene.

3.4.4 Avtaleregulert interkommunalt samarbeid

Felles politiråd for Gjøvikregionen

Styringsmodell:

Samarbeidsavtale, ikke eget rettssubjekt.

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land, Innlandet politidistrikt.

Vertskommune:

Rullerer mellom deltakerkommunene per valgperiode.

Beskrivelse:

Politirådet er et strategisk samarbeidsforum mellom kommunene og politiet for kriminalitetsforebygging, beredskap og samfunnssikkerhet.

Hvordan samarbeidet fungerer:

Politirådet ble først etablert i 2018 og har siden blitt utvidet til å omfatte fem kommuner og Innlandet politidistrikt. Samarbeidet er formalisert gjennom en avtale og organiseres med representanter fra kommunenes politiske og administrative ledelse, SLT-koordinatorer, NAV, og politikontakter. Politirådet møtes to ganger i året, samt én temadag, og arbeider med både nasjonale og lokale mål. Det utarbeides handlingsplaner og årshjul, og tiltak evalueres årlig. Sentrale temaer inkluderer vold i nære relasjoner, radikalisering, rus, ungdomskultur og nettbruk. Politiet deltar også i relevante prosjektgrupper og utpeker egne representanter. SLT-koordinatoren har ansvar for kontinuitet og oppfølging, mens vertskommunen har ansvar for møteinnkalling og oppfølging av handlingsplanen. Samarbeidet gir kommunene og politiet en felles arena for å koordinere innsats og dele kunnskap.

Regionalt kompetansesamarbeid (ReKs)

Styringsmodell:

Avtale om faglig samarbeid, ikke eget rettssubjekt

Deltakere:

Gjøvik, Østre Toten, Vestre Toten, Søndre Land, Nordre Land.

Vertskommune:

Gjøvik

Beskrivelse:

Kompetanseheving for ansatte i helse- og omsorgssektoren i Gjøvikregionen.

Hvordan samarbeidet fungerer:

ReKs tilbyr kurs, fagdager, webinarer og desentralisert utdanning. Samarbeidet koordineres av en koordinator og finansieres etter innbyggertall. Ca. 70 arrangementer ble gjennomført i 2022. Samarbeidet gir faglig og økonomisk gevinst og reduserer sårbarhet i kommunene.

Brann – Overordnet vakt

Styringsmodell:

Samarbeidsavtale

Deltakere:

Gjøvik, Vestre Toten

Beskrivelse:

Felles vaktordning for innsatsleder i brannvesenet

Hvordan samarbeidet fungerer:

Samarbeidet er basert på en avtale mellom Gjøvik og Vestre Toten kommuner, og omfatter en felles ordning for overordnet vakt i brannvesenet. Fem personer inngår i turnusordningen – tre fra Gjøvik brannvesen og to fra Vestre Toten brann og redning. Vekten fungerer som innsatsleder ved brann og ulykker, og er en lovpålagt funksjon etter brann- og eksplosjonsvernloven. Ordningen sikrer døgnkontinuerlig beredskap og koordinert innsats ved hendelser i begge kommuner.

3.4.5 Samarbeid under planlegging

- Brann og Redning: Gjøvik og Vestre Toten
- Barnevern: Østre Toten og Vestre Toten
- Landbruk: Østre Toten og Vestre Toten
- Voksenopplæring og læringssenter: Gjøvik, Vestre Toten og Østre Toten

3.5 Kommentar fra administrativ styringsgruppe angående partssamarbeid

Alle tre kommuner legger vekt på partssamarbeid, både lokalt i hver virksomhet og overordnet. Dette er organisert med partssammensatte grupper, lokalt bestående av arbeidsgiverrepresentant, plasstillitsvalgt og lokalt verneombud. På overordnet nivå består samarbeidet av administrasjon, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Målet med partssamarbeidet er å sikre ett godt, systematisk og forebyggende samarbeid innen arbeidsmiljø- og HMS arbeid i henhold til lov og avtaleverk. Herunder involvering og medvirkning fra ansatte og tillitsvalgte, herunder verneombud.

I Østre Toten kommune og Gjøvik kommune er det i tillegg etablert ett utvidet partssamarbeid. Det vil si at politikere, administrasjon, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud møtes jevnlig. Dette samarbeidet er utover det som er lovpålagt.

Det er godt forankrede rutiner og prosedyrer på hvordan dette samarbeidet skal foregå i den enkelte kommune. Erfaring fra ulike interkommunale samarbeid er at disse rutinene ikke blir like godt etablert og etterfulgt ved ulike organisasjonsformer. Det er da styreformen som blir utfordrende i og med at det ved disse er to sett styrer som skal ha ansvar for å følge opp ulike sider ved disse arbeidsplassene.

Spesielt sårbart er det når leder i en organisasjonsform er ansatt av styret, mens ansatte er ansatt i en kommune, såkalt kontorkommune (for eksempel IPR og KO). I de tilfellene er den aktuelle kommunen arbeidsgiver for ansatte, men ikke for leder. Det medfører at virksomheten ikke er direkte tilknyttet i kommunens organisasjonskart, noe som igjen kan føre til uklare linjer og ansvar for virksomheten i den aktuelle kommunen. I noen tilfeller kan da ansattes rettigheter og tillitsvalgtes rolle i henhold til lov-/avtaleverk bli svekket eller utebli.

Når det gjelder andre samarbeidsformer er det også lignende risiko (for eksempel IKS, AS og SA). Forskjellen er at i disse samarbeidsformene er de ett eget rettssubjekt, og må selv etablere rutiner/prosedyrer for å ivareta ansatte, vernetjeneste og tillitsvalgte der det er tariffavtale i henhold til lov-/avtaleverk. Her har ikke en enkelt kommune arbeidsgiveransvar.

Ved samarbeid der vertskommune er organisasjonsform blir den enkelte kommunes rutiner/prosedyrer gjeldene. I denne samarbeidsformen sikres ivaretagelse av ansatte og ansattrepresentanter gjennom de gjeldende og forankrede rutinene/prosedyrene.

Notatet er utarbeidet av prosjektkoordinator Arne Moen, 16.10 2025.